

Notitie bestuurlijk overleg 'Jeugdbescherming Flevoland'

Van: Raad v.d. Kinderbescherming, Veilig Thuis Flevoland, SAVE, beleidsadviseurs Jeugd van de Flevolandse gemeenten, projectleider Hans Kodde

Aan: bestuurders Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis Flevoland, SAVE, 3 vooruitgeschoven wethouders van de gemeenten in Flevoland.

Voor bespreking op 6 december 2021

Inleiding

Sinds eind 2021 is er in de regio Flevoland een ontwikkeling gaande om de praktijk binnen de jeugdbescherming te verbeteren. Flevoland wil in een aantal gemeenten een vernieuwde werkwijze uitproberen om in de praktijk te leren en te ontwikkelen, en deze vernieuwde praktijk te verbreden naar een werkwijze voor de hele regio.

Momenteel wordt de jeugdbeschermingsketen als versnipperd en te weinig transparant ervaren. Jeugdigen en gezinnen wachten regelmatig te lang op passende hulp terwijl er signalen zijn van onveiligheid in een huishouden. Doordat er meerdere overdrachten zijn naar andere organisaties moeten jeugdigen en gezinnen te vaak opnieuw hun verhaal aan een nieuwe professional vertellen. Dit werkt frustrerend en onder andere hierdoor verliezen zij zicht op de manier waarop besluiten tot stand komen. Taken, rol en bevoegdheden van de verschillende betrokken professionals zijn voor cliënten niet altijd helder. De samenwerking tussen de verschillende partijen kan verbeterd worden met als doel dat hulp zich integraal richt op alle leden van een gezin/huishouden zodat effectief gewerkt wordt aan het oplossen van de oorzaak van de problematiek.

Landelijk is er in het voorjaar 2021 een [Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming](#) gepresenteerd dat in grote lijnen overeenkomt met de voorstellen voor Flevoland. Door de diverse reacties op het toekomstscenario en de situatie rondom de kabinetsformatie heeft er over dit scenario op landelijk niveau nog geen besluitvorming plaats gevonden. Dit werkt vertragend in het komen tot een gezamenlijke regionale startpositie. Uit de voortgangsbrief Jeugd van de ministeries van VWS blijkt dat er in 2022 nog vier nieuwe proeftuinen kunnen starten. Over het thema 'rechtsstatelijkheid en rechtsbescherming' zal een onderzoek worden ingesteld dat uiterlijk mei 2022 afgerond wordt¹.

Wat is er gedaan?

Op initiatief van de Flevolands gemeenten en in nauwe samenwerking met (ex)cliënten, lokale (wijk)teams en (jeugd)veiligheidspartners is toegewerkt naar een advies over een nieuwe opzet (zie bijlage 1). Dit is in mei 2021 door de gemeentelijke bestuurders omarmd. Het advies beschrijft een nieuwe praktijk waar een stevig lokaal (wijk)team beter geëquipeerd wordt zodat er effectiever aan het creëren van veiligheid in gezinnen gewerkt kan worden. De in de regio breed gebruikte visie 'gefaseerde ketenzorg' is en blijft ook in de nieuwe praktijk leidend. Voorziena opbrengst van de nieuwe praktijk is dat de clienttevredenheid toeneemt en meer kinderen en gezinnen geholpen worden in het vrijwillige kader. Op die manier neemt de druk op de jeugdbeschermingsketen af. Een manier om de lokale (wijk)teams te versterken is het toevoegen van een veiligheidsteam. In dit veiligheidsteam werken professionals van VTF, SAVE en de RvdK samen. Deze nauwe samenwerking moet bijdragen aan betere samenwerking tussen de organisaties, gestroomlijnde processen zodat cliënten sneller passende hulp ontvangen en er meer gezamenlijkheid is in de aanpak. Cliënten worden dan door een team geholpen en niet in een keten die niet optimaal werkt.

---

¹ [Kamerbrief over voortgang Jeugd | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Wat leggen we u voor?

De regio Flevoland zou graag in een paar koploper gemeenten starten met de nieuwe praktijk in de vorm van pilots. Om dit te kunnen doen is een concretiseringsslag op het advies nodig om te kunnen starten met deze pilots. Onderwerpen hierbij zijn bijvoorbeeld: beschrijving van werkprocessen bij de verschillende manieren waarop cliënten in-, door- en uitstromen, taakverdeling tussen lokaal (wijk)team en veiligheidspartners, afspraken met vertegenwoordigers van organisaties die hulpaanbod aan volwassenen bieden zodat effectief gewerkt kan worden met alle leden van het gezin.

De afgelopen periode is er door de RvdK, VTF, SAVE en de gemeenten met elkaar gekeken naar het advies en verkend of iedereen zich hier écht in kon vinden. Op een aantal punten bleek verdieping nodig om elkaar goed te begrijpen, (on)mogelijkheden helder te krijgen en te bepalen wat dit op dit moment betekent voor onze uitgangspositie. Op drie punten adviseren wij een bijstelling van het Flevolandse toekomstscenario.

1. Aanvullend op het advies stellen we voor dat de lokale (wijk)teams werken volgens het kwaliteitskader 'Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten'².
2. Afwijkend is dat het veiligheidsteam in eerste instantie (nog) niet integraal werkt, maar wel de samenwerking en processen dichter bij elkaar brengt. Echt integraal werken is vanwege de huidige regelgeving niet volledig mogelijk. In de pilots willen we leren en ontdekken welke eerste stappen we hierin kunnen zetten, waarbij we de grenzen opzoeken van wat er wél mogelijk is.
3. Afwijkend van het advies is dat meer expliciet is afgesproken dat met de doelgroep 0 – 100 jaar wordt gewerkt. Omdat de knelpunten in de jeugdbeschermingsketen groot zijn kan de praktijk in sommige gemeenten aanleiding zijn om hier getrappt naar toe te werken.

Onze vraag is of u zich in deze wijzigingen kunt vinden zodat vervolggesprekken en concretisering kan starten. Zoals u in het advies kunt lezen is in deze fase en de pilot fase voorzien dat o.a. gemeenten, lokale (wijk)teams en veiligheidspartners op management- en bestuurlijk niveau meedenken en steeds besluiten over de te zetten vervolg stappen.

1. Startpositie

Essentieel in de sociale infrastructuur is een stevig lokaal (wijk)team dat huishoudens ondersteunt. Wanneer andere hulpverleners betrokken worden, houden cliënten de professional van het lokale (wijk)team als vaste contactpersoon; zo is er continuïteit. Het lokale (wijk)team werkt volgens het kwaliteitskader 'Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten'. Zij blijft op de achtergrond betrokken als er een jeugdbeschermingsmaatregel loopt. Zo blijft er verbinding met de lokale voorzieningen en is er continuïteit als de maatregel afloopt. Als er zorgen zijn over de veiligheid kan de medewerker vanuit het veiligheidsteam betrokken worden om samen met de vaste contactpersoon vanuit het lokale (wijk)team op te trekken. In dit veiligheidsteam worden professionals van de veiligheidspartners (RvdK, GI, VTF) gepositioneerd. Deze blijven in dienst van hun moederorganisatie maar gaan als partners een netwerksamenwerking aan. De organisatievorm in de toekomst wordt op basis van (landelijke) ervaringen en ontwikkelingen bepaald.

Een gezamenlijk veiligheidsteam vanuit de drie partners bestaat op dit moment niet. Doel van het werken in een gezamenlijk veiligheidsteam is dat cliënten sneller adequate hulp ontvangen en voor hen duidelijk is welke rechten en plichten er gelden, zij zicht hebben op de manier waarop besluiten die hen raken tot stand komen en welke bevoegdheden de betrokken professionals hebben. Het team geeft dit vorm d.m.v. het ontdebelen van taken, op elkaar afstemmen van werkprocessen, benutten van elkaars expertise, meedenken en meedoen met lokale (wijk)teams en cliënten.

---

² [Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale teams | VNG](#)

De ontwikkelingen in Flevoland willen we aan laten sluiten op landelijke ontwikkelingen. Op die manier krijgen we goed zicht op de ruimte die we hebben om, binnen de wettelijke kaders, uit te proberen wat in deze regio werkt en vergroten we het lerende vermogen. Vanuit de landelijke ontwikkelingen wordt namelijk een ondersteunende leerstructuur ingericht.

Aanvullend op het advies besluiten we dat de lokale (wijk)teams werken volgens het kwaliteitskader 'Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten'.

2. Integraliteit veiligheidsteam

Een van de belangrijkste wensen voor verbeteringen in de structuur van de jeugdbescherming is het zorgen voor meer eenvoud. We zorgen er voor dat jeugdigen en hun gezin één vast aanspreekpunt hebben die naast hen staat en bij wie ze altijd terecht kunnen. Dit is de medewerker van het lokale (wijk)team.

Op het moment dat er zorgen over de veiligheid ontstaan of zijn kan het wenselijk zijn dat er vanuit het veiligheidsteam een veiligheidsspecialist aansluit. Deze werkt in duo schap met de professional van het lokale (wijk)team. Dit betekent dat medewerkers van GI, VTF en RvdK die in het veiligheidsteam werken kennis ontwikkelen over de grenzen van de organisaties heen en het team in ons toekomstbeeld zoveel mogelijk integraal werkt. Dit is nodig om wisselingen voor het gezin te voorkomen en écht een duo te kunnen vormen.

De huidige wetgeving laat dit nog niet toe. Er zijn nu specifieke taken en bevoegdheden in de keten die exclusief bij bepaalde organisaties zijn belegd. Het bij een melding over onveiligheid opvragen van informatie zonder dat daarvoor expliciet toestemming is gegeven bijvoorbeeld. Dit geldt ook voor het doen van een verzoek bij de kinderrechter ten behoeve van een jeugdbeschermingsmaatregel. Deze taken zijn nu niet overdraagbaar maar exclusief verbonden aan een organisatie.

Het vormen van een stevig veiligheidsteam zal ontwikkeltijd vragen. Er is een duidelijke stip op de horizon, maar er moet ook de ruimte zijn om te leren en de stip onderweg bij te stellen. Dit doen we door gezamenlijk, vanuit de vraag van de jeugdige en zijn gezin te werken en uit te proberen hoe het gezin samen met het lokale (wijk)team en veiligheidsteam antwoorden kunnen vinden op deze vragen.

Er zal gezamenlijk, vanuit de verschillende disciplines in het veiligheidsteam een werkwijze ontwikkeld worden. Bij de oprichting van het veiligheidsteam dient daarbij expliciet beschreven te worden waar de verschillende taken belegd zijn waarbij de rechtsbescherming van de client gegarandeerd blijft en de procedure en bevoegdheden van de verschillende professionals duidelijk en transparant zijn.

Afwijkend aan het advies besluiten we dat het veiligheidsteam in eerste instantie (nog) niet integraal werkt, maar wel de samenwerking en processen dicht bij elkaar brengt. Echt integraal werken blijft het streven maar is vanwege de huidige regelgeving nu niet volledig mogelijk. In de pilots willen we leren en ontdekken welke eerste stappen we hierin kunnen zetten, waarbij we de grenzen opzoeken van wat er wél mogelijk is.

3. 0-100 of gezinsgericht?

In het toekomstscenario kind- & gezinsbescherming is ervoor gekozen om de brede 0-100 jaar blik te hanteren. Dit betekent dat de doelgroep bestaat uit alle inwoners van een bepaalde gemeente. De huidige jeugdbeschermingsketen richt zich op jeugdigen en hun ouders/opvoeders. In het huidige advies wordt in de geplande pilots in Flevoland toegewerkt naar een gezinsgerichte aanpak. Onveiligheid van jeugdigen is immers onlosmakelijk verbonden met het welbevinden van diens

ouders/opvoeders. Snel en gemakkelijke inzet van hulp aan ouders is cruciaal om jeugdigen veilig op te laten groeien. Lokale (wijk)teams in de regio Flevoland hebben als doelgroep inwoners 0-100 jaar. In de praktijk zijn er in sommige gemeenten nog gescheiden toegangen jeugd en volwassenen. Gemeenten verlenen hulp en steun aan alle inwoners en over de volle breedte van alle leefdomeinen en streven na dit integraal te doen. Voor GI en de RvdK bestaan de doelgroepen uit jeugdigen tot 18 jaar en hun ouders/gezinsleden. Voor VTF is de doelgroep 0 – 100 jaar. Een veiligheidsteam kan de doelgroep 0 -100 jaar bedienen, maar voor GI en de RvdK geldt dat zij niet betrokken zijn/worden bij een deel van deze doelgroep. Te weten die van huishoudens zonder kinderen.

Het streven is om, binnen de pilots, de aanpak van onveiligheid van inwoners integraal aan te pakken. Een aanpak gericht op 0-100 incl. huishoudens zonder kinderen waarbij gezinsgericht gewerkt wordt als dat van toepassing is. Het beschermen van onze jeugd is een brede maatschappelijke opdracht en gaat over kinderen én volwassenen, bijvoorbeeld bij de aanpak van huiselijk geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties. Ook in andere situaties die het veilig opgroeien van het kind bedreigen, spelen vaak verschillende problemen en risicofactoren bij de volwassenen. Kennis en expertise van de geweldsdynamiek en de risicofactoren zijn cruciaal om de veiligheid in gezinnen te borgen evenals snel inzetbare en toegankelijke hulp aan volwassenen. Professionals van lokale (wijk)teams moeten dan ook expertise hebben of in kunnen roepen over alle relevante onderwerpen. Dat kan onveiligheid rondom een kind betekenen maar ook die van een jongvolwassene van 25 jaar of een oudere inwoner. Indien de focus ligt op de gehele doelgroep 0-100 jaar is een integrale blik en aanpak op het onderwerp veiligheid beter geborgd. Van belang is dat er geen schotten zijn als het gaat om kindermishandeling of huiselijk geweld. De inrichting van het veiligheidsteam zou dan ook gericht moeten zijn op het bedienen van de doelgroep 0 – 100. Dit om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de doelgroep van de lokale (wijk)teams en om zo integraal mogelijk te werken.

Omdat de knelpunten in de jeugdbeschermingsketen groot zijn kan de praktijk in sommige gemeenten aanleiding zijn om hier getrapt naar toe te werken. Op die manier kan er al wel gestart worden met een meer teamgerichte aanpak.

In afwijking op het advies besluiten we dat het veiligheidsteam de doelgroep 0-100 kan bedienen maar voor GI en de RvdK geldt dat zij niet betrokken zijn/worden bij de huishoudens zonder kinderen. In de pilots willen we leren en ontdekken of dit in de toekomst wel mogelijk is.

Vervolgstappen

Na omarming van bovenstaande uitgangspunten en richting zullen deze bijstellingen in het bestuurlijke overleg in Flevoland besproken worden. Bij akkoord wordt er een plan gemaakt welke concretiseringsstappen in welke tijdsperiode gezet worden zodat met de pilots gestart kan worden. Dit plan krijgt vorm in overleg met lokale (wijk)teams, ervaringsdeskundigen, veiligheidspartners, gemeenten en hulpverleningsorganisaties.

Er is projectleiding op nodig waarvoor gemeentelijke financiering gevraagd zal worden. Daarnaast is, zoals ook in het advies benoemd is, ruimte nodig bij de lokale (wijk)teams en veiligheidspartners om de pilots goed vorm te geven. Inventarisatie leert dat de meeste lokale (wijk)teams in principe open staan voor deelname aan een pilot. Verdiepende gesprekken moeten verduidelijken wanneer er met hoeveel pilots er gestart kan worden en of dit gelijktijdig zal zijn of middels een olievlekmodel.